

»Naurattava, itkettävä, kerta kaikkiaan ihana!«

- The Sun

Vaihto- kauppa

BETH O'LEARY

WSOY

Beth O'Leary

VAIHTOKAUPPA

SUOMENTANUT TAINA WALLIN

WERNER SÖDERSTRÖM OSAKEYHTIÖ
HELSINKI

ENGLANNINKIELINEN ALKUTEOS

The Switch

COPYRIGHT © 2020 BETH O'LEARY LTD

SUOMENKIELINEN LAITOS © TAINA WALLIN JA WSOY 2021

ISBN 978-951-0-45535-7

PAINETTU EU:SSA

*Helenalle ja Jeanninelle – urheille,
upeille ja inspiroiville isoäideilleni.*

1

Leena

»Minusta meidän pitäisi vaihtaa vuoroja», sanon Beelle ja kimpoan puoliseisovaan asentoon voidakseni puhua hänelle tietokoneeni näytön yli. »Olen ihan hermona. Jos sinä hoi-
taisit alun ja minä lopun, niin siihen mennessä kun on minun
vuoroni, olisin vähemmän...» Heiluttelen käsiä ilmentääkseni
mielentilaani.

»Vähemmän heiluvainen?» Bee ehdottaa päätään kallis-
taen.

»Suostuisit nyt. Ole kiltti.»

»Leena hyvä. Rakas ystäväni. Johtotähteni. Suosikkini kaik-
kien maanvaivojen joukossa. Sinä olet paljon parempi aloitta-
maan näitä juttuja, emmekä me rupea muuttamaan järjestystä
nyt, kymmenen minuuttia ennen firman tärkeimmälle asiak-
kaalle suunnattua sidosryhmäpalaveria, kuten emme muutta-
neet ennen edellistä projektikokoustakaan tai sitä edellistä ja
sitä edellistä, koska se olisi sulaa hulluutta, eikä minulla rehel-
lisesti sanottuna ole paskan vertaa käsitystä siitä, mitä niissä
aloituskalvoissa ylipäätään on.»

Lysähdän takaisin tuolilleni. »Hyvä on. Okei.» Kimpoan
uudelleen ylös. »Mutta kun minusta tällä kertaa tuntuu ihan
oikeasti siltä kuin –»

»Mmm», Bee äännähtää nostamatta katsettaan tietö-
koneensa näytöltä. »Juupa juu. Kamalampi olo kuin ikinä.

Tärinää, hikoilua, koko helahoito. Paitsi että heti kun pääset alkuun, suoriudut siitä yhtä loistavasti ja ammattimaisesti kuin aina, eivätkä kuulijat huomaa yhtikäs mitään.»

»Mutta entä jos minä...»

»Vaan kun et.»

»Oikeasti, Bee, minusta meidän pitäisi –»

»Niin niin.»

»Mutta kun tällä kertaa –»

»Leena hei. Kokous alkaa kahdeksan minuutin kuluttua. Kokeile sitä hengitysjuuttua.»

»Mitä hengitysjuuttua?»

Bee ei vastaa heti. »Siis hengittämistä, tiedäthän?»

»Ai niin kuin tavallista hengittämistä? Luulin että puhuit jostain meditaatiotekniikasta.»

Bee tuhahtaa. Kumpikaan ei sano hetkeen mitään. »Kuule nyt», Bee sanoo sitten. »Olet selvinnyt paljon pahemmistakin tilanteista kuin tämä. Ties kuinka monta kertaa.»

Puristan kahvimukia molemmin käsin; sävähdän vähän. Pelko on jumittunut kylkiluitteni alla olevaan koloon konkreettisenä kuin jokin aineellinen muodostuma – kivi tai solmu, mikä tahansa möykky, jonka voisi kovertaa puukolla pois.

»Tiedän», sanon. »Kyllä minä tiedän, että olen.»

»Sinun on vain saatava taistelutahtosi takaisin», Bee sanoo. »Eikä se onnistu muuten kuin pysyttelemällä kehässä. Onko selvä? Pää pystyyn nyt. Sinä olet Leena Cotton, ylemmän tason asiantuntijoista nuorin koko alalla, Selmount Consultingin lupaavin työntekijä 2020. Ja...» Bee madaltaa ääntään, »pian – ihan lähitulevaisuudessa – sinulla on oma firma yhdessä liikekumppanisi kanssa. Okei?»

Okei. Paitsi etten *tunne* itseäni Been kuvailemaksi Leena Cottoniksi.

Bee katsoo minua tarkkaan, huoli saa hänen siististi muotoillut kulmansa rypistymään. Suljen silmät, koetan saada pelon haihtumaan pelkällä tahdonvoimalla, ja hetkeksi se

onnistuukin: tunnen itsessäni häivähdyksen siitä ihmisestä, joka olin vielä puolitoista vuotta sitten. Se ihminen ei olisi antanut tällaisen esityksen hetkauttaa häntä suuntaan eikä toiseen, vaan olisi suoriutunut siitä liput liehuen.

»Oletteko valmiit, Bee ja Leena?» toimitusjohtajan assistentti huikkaa kävellessään ohitsemme asiakkaamme, Upgo Financen, toimistokerroksen poikki.

Nousen seisomaan. Tunnen äkillistä pahoinvointia ja minua huimaa. Tarraan kiinni työpöydän reunasta. Voi paska. *Tämä* on täysin uutta.

»Oletko ookoo?» Bee kuiskaa.

Nielaisen ja painan kämmeniä pöytää vasten niin lujaa, että ranteisiin sattuu. Vähän aikaa olen varma, etten pysty tähän – en kerta kaikkiaan jaksa, luoja miten minua *väsyttää* – mutta sitten, lopulta, saan sisuunnuttua sen verran, että kokoan itseni.

»Olen», sanon. »Hoidetaan tämä alta pois.»

On kulunut puoli tuntia. Se ei varsinaisesti ole kovinkaan pitkä aika. Siinä ajassa ei ehdi katsoa kokonaista *Buffy, vampyyrintappaja* -jaksoa eikä... no vaikka kypsentää isoa uuniperunaa. Uransa siinä ajassa kyllä ehtii tuhoamaan. Totaalisesti.

Olen odottanut tätä kauhulla. Jo yli vuoden olen suoriutunut töistäni mitenkuten, mokaillut tarkkaamattomuuttani ja ollut hajamielinen, tehnyt kaikkea sellaista, mitä tavallisesti en vain tee. Aivan kuin Carlan kuolema olisi ottanut minulta dominoivan käteni pois, ja joutuisin yhtäkkiä tekemään kaiken vasemmalla kädellä oikean sijaan. Olen kuitenkin tehnyt kaikkeni ja puskenut eteenpäin. Olen ihan oikeasti kuvitellut, että selviydyn.

Olen mitä ilmeisimmin ollut väärässä.

Luulin oikeasti kuolevani siinä kokouksessa. Minulla on ollut paniikkikohtaus kerran ennenkin, yliopistoaikoina, mutta se ei ollut ollenkaan niin paha kuin tämä: minusta tuntui, että kadotin kokonaan yhteyden itseeni. Aivan kuin pelko olisi

päässyt irti: se ei ollut enää pelkkä solmu kylkiluiden alla, se oli kasvattanut kärhet, jotka kiristyivät ranteiden ja nilkkojen ympärille ja tarttuivat kiinni kurkkuun. Sydämeni löi koko ajan nopeammin, hakkasi niin, että se tuntui irtoavan ruumiistani ja muuttuvan vihaisesti rimpuilevaksi pikkulinnuksi, joka oli jäänyt ansaan rintakehäni sisään.

Jos olisin sekoillut projektin tunnusluvuissa vain *yhden* kerran, sen olisi vielä voinut antaa anteeksi. Mutta sössittyäni ensimmäisen kerran pahoinvointi iski, ja sitten sekosin toisenkin tunnusluvun kanssa ja sen jälkeen kolmannen, ja aloin hengittää pinnallisesti ja tiheästi, ja yhtäkkiä aivoni olivat täynnä ... ei niinkään sumua kuin kirkasta, hyvin kirkasta valoa. Niin kirkasta, ettei sen läpi nähnyt mitään.

Joten kun Bee tuli hätiin ja sanoi *minä voisinkin jatkaa tästä* –
Ja kun joku muu sanoi *ei herran tähden, tämä on jo naurettavaa* –

Ja kun Upgo Financen toimitusjohtaja sanoi *emmeköhän me ole nähneet tarpeeksi* –

Olin jo poissa pelistä. Haukoin henkeä kaksin kerroin taittuneena, täysin varmana siitä, että kuolen.

»Ei hätää», Bee sanoo nyt puristaen käsiäni tiukasti omistaan. Olemme katseita paossa Upgon toimistokerroksen nurkassa sijaitsevassa puhelinkopissa, johon Bee minut talutti yhä hyperventiloivana, likomärkinä hiestä. »Minä olen tässä. Ei mitään hätää.»

Hengitän vaikeasti ja katkonaisesti, jokainen hengenveto on työn takana. »Selmount menetti Upgon minun takiani, eikö niin?» onnistun sanomaan.

»Rebecca puhuu juuri puhelimesta toimitusjohtajan kanssa. Olen ihan varma, että kaikki järjestyy. Keskity nyt vain hengittämiseen.»

»Leena?» joku huhuilee. »Leena, oletko kunnossa?»

En avaa silmiäni. Ehkä, jos pidän ne kiinni, käy ilmi, että huhuilija on joku muu kuin pomoni assistentti.

»Leena? Ceci tässä, Rebeccan assistentti.»

Eikä. Miten tuo nainen on *voinut* ehtiä tänne näin nopeasti? Selmountin pääkonttorilta on vähintään kahdenkymmenen minuutin metromatka Upton toimitiloihin.

»Voi että Leena, mikä sotku!» Ceci sanoo. Hän liittyy seuraamme puhelinkoppiin ja hieroo olkapäätäni inhottavan terävin, pyörivin liikkein. »Voi sinua raukkaa. Anna tulla vain, itku tekee hyvää.»

Itse asiassa minä en itke. Päästän ilman hitaasti ulos keuhkoistani ja katson Ceciä, jonka mekko on kallista brändiä ja hymy oikein erityisen vahingoniloinen, ja muistutan itseäni sadannen kerran, kuinka tärkeää on tukea muita naisia työelämässä. Uskon siihen täysillä ja tosissani. Se on periaate, josta pidän kiinni ja joka auttaa minua pääsemään huipulle.

Mutta naiset ovat silti – no, ihmisiä. Ja jotkut ihmiset vain ovat aivan kamalia.

»Voimmeko auttaa sinua jotenkin, Ceci?» Bee kysyy leuka-perät kirstyen.

»Rebecca lähetti minut tarkistamaan, että olet kunnossa», Ceci sanoo. »Kun sinulla nyt oli se, tiedäthän...» Hän vipattelee sormiaan. »Pieni *huono hetki*.» Cecin iPhone piippaa. »Ai! Sähköposti Rebeccalta – juuri sopivasti.»

Bee ja minä odotamme hartiat kireinä. Ceci lukee viestiä epäinhimillisen hitaasti.

»No?» Bee sanoo.

»Hmm», äännähtää Ceci.

»Mitä Rebecca sanoi? Onko hän... Menikö meiltä Upton sopimus minun takiani?» saan kysyttyä.

Ceci kallistaa päätään katse yhä puhelimessa. Odotamme. Tunnen, miten myös pakokauhun tulva-aalto odottaa, valmiina kiskomaan minut takaisin syvyyksiin.

»Rebecca sai selvitettyä asian – hän on oikea ihminen, eikö? Upgo jatkaa yhteistyötä Selmountin kanssa tässä projektissa. He ovat *todella* ymmärtäväisiä, ottaen huomioon, mitä

tänään tapahtui», Ceci lopulta sanoo pieni hymy huulillaan.
»Rebecca haluaa nähdä sinut nyt, eli kannattaisi varmaan läh-
teä aika vikkellästi takaisin toimistolle.»

»Minne?» saan sanottua. »Tai siis missä huoneessa toimis-
tolla hän haluaa tavata minut – omassaanko?»

»Hmm? Ai, huoneessa 5C, HR:n puolella.»

Niinpä tietysti. Missä muuallakaan Rebecca minulle potkuja
antaisi?

Rebecca ja minä istumme vastapäätä toisiamme. Judy henki-
löstöosastolta istuu Rebeccan vieressä. Minun on vaikea pitää
erityisen hyvänä merkinä sitä, että Judy istuu Rebeccan puo-
lolla pöytää eikä minun.

Rebecca pyyhkäisee hiuksiaan pois kasvoilta ja katsoo
minua. Hänen ilmeensä on tuskaisen myötätuntoinen, mikä
ei voi olla muuta kuin erittäin huono merkki. Tämä on sen-
tään Rebecca, kovan kurin kuningatar, palaveripiikittelyn
ykkönen. Hän sanoi minulle kerran, että ainoastaan odot-
tamalla mahdotonta tapahtuvaksi voi päästä todellisiin
tuloksiin.

Toisin sanoen, jos hän on minulle ystävällinen, se tarkoittaa
että hän on luopunut toivosta.

»Leena», Rebecca aloittaa. »Kuinka sinä voit?»

»Hienosti, oikein hyvin», sanon. »Rebecca kiltti, anna
minun selittää. Se mitä siellä palaverissa tapahtui ... » Vaike-
nen, sillä Rebecca huiskauttaa kättään otsa rypyssä.

»Kuule Leena, tiedän kyllä miten kovasti sinä yrität, ja luoja
yksin tietää, miten paljon minä sinua siitä hyvästä arvostan.»
Rebecca vilkaisee Judyä. »Tarkoitan, että Selmount arvostaa
sinun ... sisukasta ja positiivista asennettasi. Mutta lopetetaan
turhat jorinat. Näytät ihan helvetin hirveältä.»

Judy yskäisee vaimeasti.

»Olemme toisin sanoen miettineet, että mahtaisitkohan sinä
olla vähän yllirasittunut», Rebecca jatkaa Judysta välittämättä.

»Katsoimme tässä juuri tietojasi – tiedätkö, milloin olet viimeksi pitänyt lomaa?»

»Onko tuo... kompakysymys?»

»Sitä se nimenomaan on, Leena, koska viimeksi kuluneen vuoden aikana et ole pitänyt *päivääkään* vuosilomaa.» Rebecca mulkaisee Judyä. »Minkä ei muuten pitäisi olla edes mahdollista.»

»Minähän sanoin», Judy sihisee, »etten ymmärrä, miten se on voinut jäädä meiltä huomaamatta!»

Minä sen sijaan tiedän oikein hyvin, miten se on jäänyt heiltä huomaamatta. Henkilöstöosasto kyllä puhuu vakuuttavasti siitä, miten he haluavat varmistaa, että työntekijät pitävät heille kertyneet vuosilomapäivät, mutta eivät he oikeasti tee muuta kuin lähettävät kaksi kertaa vuodessa sähköpostin, jossa kerrotaan, kuinka monta lomapäivää on jäljellä, ja sanovat jotain rohkaisevaa »fyysisestä ja psyykkisestä hyvinvoinnista» ja »holistisesta lähestymistavasta» ja siitä miten »oman potentiaalinsa maksimoinnin kannalta on tärkeää päästää itsensä välillä ikään kuin offline-tilaan».

»Oikeasti, Rebecca, olen täysin kunnossa. Olen todella pahoillani, että olin – että tämän aamun kokous keskeytyi minun takiani, mutta jos vain annat minulle... »

Lisää kulmien rypistystä ja käden huiskutusta.

»Olen pahoillani, Leena. Tiedän, että sinulla on ollut äärettömän rankkaa. Tämä projekti on ollut aivan valtavan kuormittava, ja minusta on tuntunut jo pitkään, että oli epäoikeudenmukaista antaa se vastuullesi. Tiedän, että heidän tällaista yleensä vain läpällä, mutta nyt olen aivan aidosti huolissani sinun hyvinvoinnistasi. Olen keskustellut yhtiökumppaneiden kanssa, ja olemme päättäneet, ettet jatka enää Upgon projektissa.»

Alan vapista. Kehoni selvästi muistuttaa itsestään tällä yletömällä, hallitsemattomalla tärinällä ja huomauttaa, etten edelleenkään hallitse itseäni. Avaan suuni sanoakseni jotain, mutta Rebecca ehättää ensin.

»Päätimme myös, ettemme seuraavien kahden kuukauden aikana anna vastuullesi yhtään projektia», hän jatkaa. »Ota tämä sapattivapaana. Kahden kuukauden lomana. Sinulla on porttikielto Selmountin pääkonttorille siihen saakka, kunnes olet levännyt ja rentoutunut ja näytät vähemmän tyypiltä, joka on viettänyt vuoden sotatoimialueella. Okei?»

»Ei se ole tarpeen», sanon. »Rebecca kiltti. Anna minulle tilaisuus osoittaa, että –»

»Hemmetti sinun kanssasi, Leena – etkö tajua, että tämä on *lahja!*» Rebecca sanoo ärtyneenä. »Kaksi kuukautta palkallista lomaa!»

»En halua lomaa. Haluan tehdä töitä.»

»Ai niinkö? Naamasi nimittäin kertoo minulle, että haluat nukkua. Luuletko etten ole huomannut, että olet tällä viikolla tehnyt töitä joka päivä aamukahteen saakka?»

»Anteeksi. Totta kai minun pitäisi suoriutua töistäni normaalin työajan puitteissa, mutta on sattunut pari –»

»En minä arvostele sinua siitä, miten järjestelet työtehtäväsi, minä kysyn, *milloin helvetissä sinä oikein lepäät*, nainen!»

Judylta pääsee sarja pieniä yskähdyksiä. Rebecca sinkauttaa kärktyisän katseen hänen suuntaansa.

»Viikko», yritän epätoivoisesti. »Pidän viikon lomaa ja lepään ja sitten kun tulen takaisin, minä –»

»Kaksi kuukautta. Lomaa. Ja sillä siisti. Tämä ei ole neuvotelukysymys, Leena. Sinä tarvitset tätä. Älä pakota minua usutamaan henkilöstöosastoa kimppuusi sen todistamiseksi.» Tätä seuraa väheksyvä päännytkähdys Judyn suuntaan. Judy painaa leukaa kohti rintaa kuin joku olisi läimäyttänyt kätensä lujaa yhteen hänen kasvojensa edessä tai näpäyttänyt hänelle luunapin otsaan.

Tunnen, miten hengitykseni alkaa taas kiihtyä. Totta kyllä, minulla on ollut vähän vaikeampaa kuin ennen, mutta en voi jäädä kahdeksi kuukaudeksi lomalle. En vain voi. Kun on Selmountilla töissä, maine on kaikki kaikessa. Jos jättäydyn pois

pelistä kahdeksaksi viikoksi heti tuon Upgo-palaverin perään, olen pian pelkkä pilanteon kohde.

»Ei kahdeksassa viikossa mikään ehdi muuttua», Rebecca sanoo. »Okei? Me olemme yhä täällä, kun tulet takaisin. Ja sinä olet yhä Leena Cotton, ylemmän tason asiantuntijoista nuorin, ahkerampi ja fiksumpi kuin kukaan muu.» Rebecca katsoo minua tiukasti. »Kaikki me tarvitsemme välillä lomaa. Jopa sinä.»

Astun ulos huoneesta pahoinvointia tuntien. Olin ajatellut, että saisin potkut – minulla oli jo valmiina pitkä rivi argumentteja väärin perustein tapahtuvasta irtisanomisesta. Ja sen sijaan minulle tarjotaan... sapattivapaata?

»No?» Bee sanoo seisten yhtäkkiä niin lähellä edessäni, että olen kompastua. »Vakoilin», hän selittää. »Mitä Rebecca sanoi?»

»Hän sanoi... että minun on pidettävä lomaa.»

Bee räpäyttää muutaman kerran silmiään. »Mennään. Syödään tänään vähän aikaisemmin lounasta.»

Kävellessämme pitkin Commercial Streetiä turisteja ja bisnesmiehiä väistellen puhelimeni alkaa soida. Katson näyttöä ja horjahdan, olen törmätä mieheen, jonka suupielestä roikkuu sähkötupakka kuin piippu.

Bee vilkaisee puhelinta olkani yli. »Ei sinun tarvitse nyt heti vastata. Anna soida vaan.»

Sormeni häälyy ilmassa vihreän kuvakkeen päällä. Olkapääni iskeytyy ohi kulkevan pukumiehen olkapäähän; hän maiskauttaa paheksuvasti kieltään, kun horjahdan kohti jalkakäytävän toista laitaa, ja Bee joutuu ottamaan minusta kiinni, etten kaadu.

»Mitä sinä kehottaisit minua tekemään, jos olisin sinun asemassasi?» Bee yrittää.

Vastaan puheluun. Bee huokaa ja avaa Watson's Cafén oven. Se on tavanomainen kantapaikkamme, kun joskus harvoin, erityistilanteissa, lähdemme toimistolta ulos lounaalle.

»Hei äiti», sanon.

»Leena, hei!»

Irvistän. Äiti kuulostaa reippaalta ja tekohuolettomalta, aivan kuin olisi harjoitellut tervehdystään ennen soittoa.

»Haluaisin jutella kanssasi hypnoterapiasta», hän sanoo.

Istun alas vastapäätä Beetä. »Mistä?»

»Hypnoterapiasta», äiti toistaa, tällä kertaa vähän epävarmemmin. »Oletko kuullut sellaisesta? Leedsissä on yksi terapiautti, joka on erikoistunut siihen, ja minusta tuntuu, että siitä voisi olla meille tosi paljon apua, ja ajattelin, että voisimme ehkä mennä sinne yhdessä, kun seuraavan kerran tulet käymään.»

»En minä tarvitse mitään hypnoterapiaa.»

»Ei siinä ole hypnotisoinnista kyse, ei siis sellaista kuin Derren Brownin jutut tai mitään, se on ... »

»Minä en tarvitse hypnoterapiaa, äiti.» Sanat tulevat suustani liian terävinä. Kuulen äidin loukkaantumisen sanojani seuraavassa hiljaisuudessa. Suljen silmät ja tasaan hengitystä. »Voithan sinä kokeilla, jos haluat, mutta minä olen ihan ookoo näin.»

»Ajattelin vain, että ehkä... ehkä meidän olisi hyvä tehdä jotain yhdessä, ei sen välttämättä tarvitsisi terapiaa olla, mutta ... »

Panen merkille, että hän on jättänyt »hypnon» pois. Silotan kädellä tukkaani tuntien sormissani hiuslakan tutun, jähmeän tahmeuden. Kaihdan vastapäätä istuvan Been katsetta.

»Minusta meidän olisi hyvä yrittää jutella jossain sellaisessa paikassa, missä... ei sanota toiselle haavoittavia asioita. Käydään pelkästään myönteistä dialogia.»

Kuulen keskustelun taustalta äidin uusimman elämäntaitopoppaan ja sen sanamuodot. Varovaisen passiivin, harkitun rauhallisen äänensävyyn, *myönteisen dialogin ja haavoittavat asiat*. Mutta samalla kun äidin sanat saavat päättäväisyyteni horjumaan, samalla kun haluaisin sanoa *Kyllä se käy, jos siitä tulee sinulle parempi olo*, ajattelen Carlaa – sitä, miten äiti auttoi

häntä tekemään päätöksensä. Miten hän antoi siskoni lopettaa hoidot ja – luovuttaa.

En ole varma, auttaisiko minua sen asian käsittelemisessä edes Derren Brownin hypnoterapia.

»Mietin asiaa», sanon. »Hei sitten, äiti.»

»Hei hei, Leena.»

Bee tarkkailee minua pöydän yli, antaa aikaa järjestää ajatukseni. »Oletko ookoo?» hän viimein kysyy. Bee on työskennellyt kanssani Upgo-projektissa viimeksi kuluneen vuoden ajan ja ollut Carlan kuoleman jälkeen vierelläni päivästä toiseen. Hän tietää minun ja äidin suhteesta yhtä paljon kuin poikaystäväni, jollei enemminkin: Ethania näen vain viikonloppuisin ja satunnaisesti arki-iltaisain, jos onnistumme molemmat pääsemään aikaisin töistä, kun taas minä ja Bee olemme yhdessä noin kuusitoista tuntia päivässä.

Hieron voimallisesti silmiäni ja saan käsiini ripsivärin muruja. Olen varmasti järkyttävä näky. »Olit oikeassa. Ei olisi pitänyt vastata. Se meni ihan päin honkia.»

»Minusta sinä kyllä hoidit sen aika hyvin», Bee sanoo.

»Ole kiltti ja puhu minulle jostain muusta. Jostain muusta kuin perheestäni. Tai Selmountista. Tai jostain muusta yhtä katastrofaalisesta. Kerro treffeistäsi.»

»Jos ei-katastrofaalista kaipaavat, valitse joku muu aihe», Bee sanoo nojaten taaksepäin tuolissaan.

»Voi ei, siis niin paha?» kysyn.

Taistelen kyyneliä vastaan, mutta Bee on hyvä ystävä ja jatkaa juttua teeskennellen, ettei huomaa mitään.

»No oli. Ällö. Ajattelin heti, että ei onnistu, kun hän kumartui antamaan minulle suukon poskelle, enkä haistanut mitään muuta kuin hänen naamansa inhottavan tunkkaisen hajun, joka oli epäilemättä peräisin sellaisesta yököttävästä miespyyhkeestä, jota ei pestä juuri koskaan.»

Se toimii – mielikuva on riittävän ällöttävä hätkähdyttäkseen ajatukseni tähän hetkeen. »Uhh», sanon.

»Sitten hänellä oli myös silmäkulmassa valtavan iso pallo rähmää. Kuin silmäräkää.»

»Voi Bee...» Yritän keksiä sopivaa ilmausta, jolla kannustaa Beetä olemaan luovuttamatta ihmisten suhteen ihan niin helposti, mutta olen näköjään menettänyt kannustuspuhetaitoni, ja se pyyhejuttu oli joka tapauksessa aika ällö.

»On siinä ja siinä, etten luovuta ja hyväksy kohtaloani ikuisena sinkkuäitinä», Bee sanoo koettaen samalla saada katsekontaktia tarjoilijaan. »Olen tullut siihen tulokseen, että deittailu on oikeasti paljon pahempaa kuin yksinäisyys. Kun on yksin, ei ainakaan ole toivoa.»

»Mitä tarkoitat?»

»Sitä, että ei tarvitse toivoa mitään. Ihanaa. Jokainen tietää paikkansa, ja jokainen on yksin – yksin tänne tulimme ja yksin täältä myös lähdemme, et cetera, et cetera... Kun taas deittailu on *täynnä* toivoa. Deittailu ei oikeastaan ole mitään muuta kuin yhtä ja samaa tuskallisen pitkällistä valmentautumista siihen oivallukseen, että ihmisiin joutuu enimmäkseen pettymään. Joka kerta kun erehtyy luulemaan, että on löytänyt hyvän ja luotettavan miehen...» Bee sanoo ja heilauttaa kättään, »niin esiin pulpahtavat äitikompleksit ja hauraat egot ja jotkut ihme juustofetissit.»

Tarjoilija huomaa meidät viimein. »Ne tavallisetko?» hän huikkaa kahvilan poikki.

»Jep! Ja tupla-annos vaahterasiirappia hänen pannukakkuihinsa», Bee huikkaa takaisin minua osoittaen.

»Sanoitko *juustofetissit*?» kysyn.

»Muotoillaan asia vaikka niin, että olen nähnyt kuvia, jotka todellakin ovat vieroittaneet minut briejuustosta.»

»Briejuustosta?» toistan kauhuissani. »Mutta briejän on *herkullista*! Miten mikään voisi vieroittaa ihmisen briejuustosta?»

Bee taputtaa kättäni. »Se ei, ystäväiseni, uskoakseni kuulu niihin asioihin, joista sinun olisi välttämätöntä päästä perille.

Mutta hei – jos minun oli tarkoitus piristää sinua, miksemme me puhu *sinun* aina yhtä täydellisestä rakkauselämästäsi? Ei kai siinä enää ole kyse muusta kuin siitä, milloin Ethan kosii?» Bee huomaa ilmeeni. »Vai etkö halua puhua siitäkään?»

»Tuli vain sellainen...» Huiskutan kättäni, kyynleet kirvelevät taas silmissä. »Pakokauhu iski taas. Voi ei. Voi ei, voi ei.»

»Mistä kriisistä tässä tämänkertaisessa *voieittelyssä* mahtaa olla kyse?» Bee kysyy. »Ihan mielenkiinnosta vain.»

»Työstä». Painan rystysillä silmäluomia niin että sattuu. »En jaksa käsittää, etteivät ne anna minulle töitä kahteen kuukauteen. Se on kuin... kuin minipotkut.»

»Itse asiassa», Bee sanoo, ja hänen äänessään on sellainen sävy, että otan kädet pois silmiltä ja avaan ne. »Itse asiassa se on kahden kuukauden loma.»

»No joo, mutta...»

»Kuuntelehan nyt, Leena. Sinä olet minulle tosi rakas ystävä, ja tiedän, että elämässäsi on meneillään kaikenlaista paskaa juuri nyt, mutta ole kiltti ja koeta nähdä tämän tilanteen hyvät puolet. Koska jos aiot viettää seuraavat kahdeksan viikkoa valittaen sitä, että sinulle on annettu kaksi kuukautta palkallista lomaa, ystävyysseemme saattaa tulla pieni särö.»

»Minä vain...»

»Voit mennä vaikka Balille! Purjehtia maailman ympäri! Samoilla Amazonin sademetsissä!»» Bee kohottaa kulmiaan. »Tajuatko ollenkaan, mitä minä antaisin sellaisesta vapaudesta?»

Nielaisten. »Joo. Tietenkin. Anteeksi, Bee.»

»Ei se mitään. Tiedänhän minä, että tässä on sinun kannaltasi kyse muustakin kuin vain töistä pois jäämisestä. Kunhan muistat suoda ajatuksen meillekin, jotka vietämme kesälomamme yhdeksänvuotiaita parveilevissa dinosauruspuistoissa. Okei?»

Hengitän syvään sisään ja ulos, yritän saada Been sanat uppoamaan kunnolla tajuntaani. »Kiitos, Bee», sanon tarjoi-

lijan lähestyessä pöytäämme. »Oli hyvä, että sanoit minulle suorat sanat.»

Bee hymyilee, laskee sitten katseensa lautaseensa. »Tuli tässä mieleen», hän sanoo huolettomaan sävyyn, »että *voisithan* sinä paneutua vapaallasi vaikka meidän liiketoimintasuunnitelmaankin.»

Sävähdän. Bee ja minä olemme suunnitelleet jo pari vuotta oman konsulttifirman perustamista – olimme jo melkein lähtökuopissa, kun Carla sairastui. Sen jälkeen asiat ovat olleet vähän ... pysähdyksissä.

»Joo, totta kai!» sanon niin reippaasti kuin pystyn. »Ehdotomasti.»

Bee kohottaa kulmaansa. Ryhtini valahtaa.

»Bee kuule, olen ihan hirveän pahoillani. Kyllä minä haluaisin, haluaisin oikeasti, se vain tuntuu juuri nyt aika ... mahdotomalta. Miten me muka saisimme oman firman pystyyn, kun minulle näyttää olevan ylivoimaista pitää kiinni nykyisestäkin työpaikastani?»

Bee mutustaa hetken pannukakkuaan miettiväisen näköisenä. »Okei», hän sanoo. »Ymmärrän kyllä, että itseluotamustasi on koeteltu viime aikoina. Voin minä odottaa. Ja vaikka et tekisikään sapattivapaallasi mitään sen kummempaa liiketoimintasuunnitelman eteen, sinun *on* tehtävä jotakin itsesi hyväksi. Se Leena Cotton, jonka minä tunnen, ei puhu siihen tyyliin kuin 'työpaikasta kiinni pitäminen' olisi hänelle jokin maksimisuoritus, eikä sana 'mahdoton' kuulu hänen sanavarastoonsa ollenkaan. Haluan takaisin sen Leena Cottonin, jonka minä tunnen. Joten», Bee osoittaa minua haarukallaan, »sinulla on kaksi kuukautta aikaa etsiä ja löytää hänet – minun takiani.»

»Miten minä sen muka teen?»

Bee kohauttaa harteitaan. »'Itsensä etsiminen' ei ole minun vahvuuksiani. Minä vain laadin tässä strategiaa – sinä hoidat toimitettavat sisällöt.»

Se saa minut nauramaan. »Kiitos, Bee», sanon ja tartun häntä kädestä. »Sinä olet niin mahtava. Oikeasti. Olet paras.»

»Mmm, no jaa. Kerro se Lontoon sinkkumiehille, ystävä hyvä», hän sanoo, taputtaa kättäni ja tarttuu taas haarukkaansa.

2

Eileen

Siitä on nyt neljä ihanan pitkää kuukautta, kun mieheni häipyi tanssikurssimme ohjaajan kanssa, enkä ennen tätä hetkeä ole ikävöinyt häntä kertaakaan.

Katson tuikeasti keittiön työtasolla olevaa purkkia. Vartitunnin turha taisto purkin kannen kanssa vihloo yhä rannetani, mutta en aio luovuttaa. Jotkut naiset elävät koko *ikänsä* yksin, mutta ei se estä heitä syömästä purkkiruokaa.

Purkki saa minulta kunnon mulkaisun, ja minä itseltäni kunnon puhuttelun. Olen seitsemänkymmentäyhdeksänvuotias. Olen selviytynyt synnytyksestä. Olen kahlinnut itseni kettinillä raivaustraktoriin pelastaakseni metsän. Olen pitänyt puoleni Betsyä vastaan Lower Lanen uusista pysäköintisäännöistä.

Jollen saa yhtä kirottua pastakastikepurkkia auki, niin jo on kumma.

Dec silmäilee minua ikkunalaudalta, kun pengon laatikkoa löytääkseni jonkin keittiövälineen, joka hoitaisi homman aina vain hyödyttömämmiksi käyvien sormieni puolesta.

»Taidat olla sitä mieltä, että olen tyhmä vanha nainen», sanon kissalle.

Dec huiskauttaa häntäänsä. Se on ivallinen huiskautus, joka kertoo: *Kaikki ihmiset ovat tyhmiä. Ottaisitte minusta mallia. Joku muu hoitaa puolestani purkkien avaamisen.*

»Saisit olla kiitollinen, että oma päivällisesi tulee tänä iltana pussista», sanon kissalle heristäen spagettikauhaa sen

suuntaan. En edes pidä kissoista. Wade se sai viime vuonna päähänsä, että hän haluaa kaksi kissaa lemmikiksi, mutta Ant ja Dec lakkasivat kiinnostamasta häntä, kun hän löysi neiti Chacha-cha ja oivalsi, että Hamleigh-in-Harksdalen kokoinen kylä on hänelle liian pieni ja että vain vanhuksilla on kissoja.

Saat pitää ne molemmat, hän sanoi kuin hyvinkin jalomielisen teon tehneenä. *Ne sopivat paremmin sinun elämäntyyliisi.*

Omahyväinen mölli. Oikeasti hän on minua vanhempi – täyttää syyskuussa kahdeksankymmentäyksi. Ja mitä minun elämäntyyliini tulee... no jaa. Odotahan vain, Wade Cotton. Odotahan vain, perhanan äijä.

»Usko pois, Dec-poikaseni, tässä talossa on pian ihan eri meininki», sanon kissalle sormieni tavatessa leipäveitsen laattikon periltä. Dec räpäyttää välinpitämättömän verkkaisesti silmiään, sitten ne avautuvat suuremmiksi, ja se viuhahtaa ulos ikkunasta samalla kun kohotan veistä molemmin käsin iskeäkseen sen purkin kanteen. Suustani pääsee pieni *haa!* kun veitsi lävistää kannen; isken vielä muutaman kerran kuin amatööri-murhaaja Agatha Christien näytelmässä, mutta kun tällä kertaa väännän kantta, se aukeaa helposti. Hyräilen itsekseni tyhjentäessäni voitonriemuisesti purkin sisällön kattilaan.

Noin. Kun kastike on lämmennyt ja pasta keitetty, palaan päivälliseni kanssa ruokailuhuoneen pöydän ääreen ja tarkastelen listaani.

Basil Wallingham

Plussat:

- *Asuu lyhyen kävelymatkan päässä*
- *Omat hampaat*
- *Vielä niin paljon puhuttu, että jaksaa hätyytellä oravia pois lintulaudoilta*

**»Tämä säkenöivän optimistinen
romanttinen komedia on tasapainoinen
sekoitus sukupolvien kuilusta kumpuavaa
humoria ja synkempiä teemoja,
kuten surua ja uskottomuutta.»**

– Mail on Sunday

Jaksamisensa rajoilla jo pitkään sinnitellyt
29-vuotias ylisuorittaja, Leena Cotton, romahtaa töissä
ja joutuu lomalle. Hänen äskettäin sinkuksi jäänyt 79-vuotias
isoäitinsä, Eileen Cotton, sen sijaan haluaisi treffeille,
mutta pienestä yorkshireläiskylästä ei löydy miestä, jolla olisi
omat hampaat, miellyttävä luonne tai vaatekomerossa
muutakin kuin tweediiä.

He päättävät tehdä vaihtokaupat kahdeksi kuukaudeksi:

Leena osallistuu kylätalkoisiin isoäitinsä kumi-
saappaissa, ja Eileen muuttaa Lontoon trendikaupunginosaan
ja aloittaa nettideittailun Leenan korkokengät jalassa.

Pian he saavat huomata, että toisen kenkiin
astuminen – kirjaimellisesti – ei olekaan niin yksinkertaista
kuin aluksi saattoi kuvitella. Entä miten käy rakkauden?

Löytyykö se vieraasta paikasta
vai sittenkin aivan nenän edestä?

www.wsoy.fi

84.2

ISBN 978-951-0-45535-7